

Guía Docente				
Datos Identificativos				2019/20
Asignatura (*)	Lecturas de Literatura Española e Hispanoamericana	Código	613G02048	
Titulación	Grao en Galego e Portugués: Estudos Lingüísticos e Literarios			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Letras			
Coordinación	Ledo Martínez, Jorge	Correo electrónico	j.ledo@udc.es	
Profesorado	Fernández Berrocal, María Encina Ledo Martínez, Jorge	Correo electrónico	encina.fberrocal@udc.es j.ledo@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Asignatura de carácter práctico na que se levará a cabo unha valoración crítica e estética, así como unha contextualización histórico -filosófica dun corpus de textos literarios seleccionados que se estudarán a partir da elaboración dun comentario de textos. Farase unha introducción metodolóxica que garante ó alumno un bo aprendizaxe por medio dos comentarios propostos.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.
A2	Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.
A5	Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua española.
A7	Coñecer as literaturas en lingua galega, española e inglesa.
A11	Ter capacidade para avaliar, analizar e sintetizar criticamente información especializada.
A15	Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.
B1	Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.
B5	Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.
B6	Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B7	Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.
B10	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/á e profesional.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			B6 B10
Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.		A11	B1
Coñecer e aplicar os métodos de análise de textos narrativos e líricos. Ter capacidade para avaliar criticamente un texto lírico e/ou narrativo. Saber facer relacións interdisciplinares. Coñecer a produción poética y narrativa na lingua española. Adquirir capacidade autónoma de criticar textos literarios e valoralos criticamente. Coñecer as propostas literarias do idioma castelán na pensínsula e en hiapanoamérica.		A1 A2 A15	B5
Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.		A15	B1 B10

A asignatura propón unha revisión do pensamento cultural no século XX, partindo do seu fundamento filosófico. Ensinaráse a valorar o pensamento e o exercicio vangardista en conxunto, así como a interdisciplinaridade as súas posibilidades como ferramenta dune coñecemento global do fenómeno vangardista. Ensinaráse a valorar a universalidade da arte e do pensamento.	A2 A5 A15	B7	
O alumno debe saber interpretar modelos culturais e saber as razóns polas que se desenvolven ou fracasan.	A7 A11 A15		

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Introducción	1.1. Programación do curso 1.2. Bibliografía para unha introdución á literatura española e latinoamericana dos séculos XIX e XX 1.3. Bibliografía para o estudo da teoría literaria do século XX 1.4. Introducción á metodoloxía de traballo ao longo do curso
2. A narración	2.1. Semiótica da narración. O autor e o lector, o narrador e o narratario. 2.2. Gramática da narración. Acontecementos e actantes/axentes 2.3. Gramática da narración. Tempo, modo e voz. 1 2.4. Gramática da narración. Tempo, modo e voz. 2 2.5. De novo coa semiótica do texto narrativo. A narración como obxecto pragmático 2.6. Autonomía da narración. A teoría dos mundos posibles
3. O poema	3.1. Os mecanismos da ficción poética 3.2. A natureza do texto poético. Particularidades formais da poesía hispánica do século XX 3.3. A natureza do texto poético. As formas, as fórmulas e as formulacións
4. O teatro	4.1. A linguaxe teatral (I) 4.2. A linguaxe teatral (II)

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Proba mixta	A1 A2 A5 A7 A11 A15	2	22.5	24.5
Discusión dirixida	A1 A2 A5 A11 B6 B7	6	12	18
Sesión maxistral	A7 B10	6	12	18
Actividades iniciais	B7 B10	1	0	1
Obradoiro	A1 A2 A5 A7 A11 A15 B1 B5	16	32	48
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba mixta	Consiste na realización de varios comentarios de texto nos que se explicitarán algunhas preguntas e se deixará a liberdade do alumno a selección de outros aspectos salientables e que deben tratarse. A proba incluírá unha mostra das diferentes técnicas que se utilizarán no obradoiro e nas discusións dirixidas.
Discusión dirixida	Partindo dun asunto ou idea paraa reflexión proposta polo profesor, os alumnos irán elaborando o seu propio discurso crítico utilizando as ferramentas que lles foron proporcionadas. Deberán defender a súa postura como a adecuada, deberán propor argumentos que a sustenten de xeito científico.

Sesión maxistral	A sesión maxistral serve para fixar a metodoloxía e a contextualización histórico-estética dos textos cos que se traballará no obradoiro e nas discusión dirixidas.
Actividades iniciais	Presentación do contido e avaliación dos coñecementos previos do alumnado, así como avaliación da súa disposición fronte a materia. Valoración das necesidades específicas do alumnado.
Obradoiro	O obradoiro consta dunha serie de exercicios prácticos diversos nos que se persigue o dominio da disciplina mediante a práctica e a metodoloxía. Os alumnos farán comentarios, manipularán textos, farán exposicións e articulacións de ideas conrecreación intelectual dos contextos históricos e situacións comunicativas, agás da reflexión estética e a contextualización socio-histórica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro Proba mixta Discusión dirixida	O carácter práctico da materia obriga a poñer a atención na singularidade dos alumnos, por iso en cada unha das metodoloxías, e obrigado ter en conta a diversidade e dispor dun tempo axeitado para poder atendela, tarefa que comprende a explicación detallada do que se persegue e a metodoloxía específica que se consideraría máis axeitada para conseguilo.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A1 A2 A5 A7 A11 A15 B1 B5	Realización de exercicios encamiñados a adquisición dun dominio excelente dos textos literarios dende o punto da creación e da crítica literaria, histórica e estética. Os exercicios poden ser individuais e colectivos e realizaránse dentro da aula, ou fora dela se fora pertinente.	60
Proba mixta	A1 A2 A5 A7 A11 A15	Resolución de problemas plantexados en exercicios prácticos.	40

Observacións avaliación

Para aprobar a materia, os alumnos deben conseguir unha cualificación mínima de cinco (5) en casa una das metodoloxías avaliadas: proba mixta e taller neste caso. Os alumnos que non sexan avaliados positivamente na primeira convocatoria, deberán facer unha nova proba mixta, ademais dun traballo individualizado, se o alumno suspendese o taller, dependendo en cada caso das competencias que deba incrementar para chegar á cualificación mínima indicada.

Os alumnos con dispensa académica deberán informar da súa condición ao profesor ao comezo do curso e esa dispensa terase en conta. O profesor deseñará un sistema de avaliación que, ademais doutras actividades, como prácticas textuais e bibliográficas, incluíra unha proba mixta especialmente formulada para un alumno que non participase nas sesións do taller. A avaliación será simétrica na primeira e a segunda oportunidade.

A primeira convocatoria avaliarase cunha proba mixta na que se poderá incluír unha práctica de comentario.

Cualificarase con «non presentado» aos alumnos que non entreguen as prácticas do obradoiro e/ou non se presenten á proba mixta.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Jorge Luis Borges (1960). Borges y yo.
- Horacio Quiroga (1917). El almohadón de plumas.
- Juan José Arreola (1952). La mígala.
- Jorge Luis Borges ([1939] 1949). Los dos reyes y los dos laberintos.
- Juan Rulfo (1953). Es que somos muy pobres.
- Julio Cortázar (1956). No se culpe a nadie.
- Julio Cortázar (1964). Continuidad de los parques.
- Julio Cortázar (1979). Graffiti.
- Luisa Valenzuela (1982). De noche soy tu caballo.
- Quim Monzó (1994). La fe.
- Quim Monzó (2007). El amor es eterno.
- Elena Poniatowska (1979). El recado.
- Jaime Sabines (1961). Te quiero a las diez de la mañana?.
- Augusto Monterroso (1978). Imaginación y destino.
- Augusto Monterroso (1969). La honda de David.
- Augusto Monterroso (1959). Sinfonía concluida.
- Eloy Tizón (1992). Velocidad de los jardines.
- Jorge Luis Borges (1941). La lotería de Babilonia.
- Gabriel García Márquez (1982). El avión de la bella durmiente.
- Enrique Anderson Imbert ((??)). El suicida.
- Rubén Darío (1896). Responso.
- Rubén Darío (1905). Lo fatal.
- Antonio Machado (1916). La muerte de Rubén Darío.
- Antonio Machado (1913). A José María Palacio.
- Federico García Lorca (1928). Romance Sonámbulo.
- Federico García Lorca ((a. 1936)). El poeta habla por teléfono con el amor.
- Vicente Huidobro (1916). Arte poética.
- Vicente Huidobro (1931). Altazor (selección).
- Jorge Luis Borges (1960). Poema de los dones.
- Carmen Conde (1962). Entre la playa de la horadada y el puente de Grecia.
- Pablo Neruda (1950). Amor América (1400).
- Gabriel Celaya (1955). La poesía es un arma cargada de futuro.
- Federico García Lorca (1936). La casa de Bernarda Alba.

Dado que esta materia forma parte do programa de estudo dos alumnos do Grao en Galego e Portugués e do Grao en Inglés, os seus contidos foron deseñados con dous obxectivos en mente. En primeiro lugar, familiarizar ao estudante coa literatura española e latinoamericana dos séculos XIX e XX a través da lectura de textos especialmente breves e, en segundo lugar, complementar a análise das obras literarias coa lectura de breves estudos de teoría literaria que permitan que os estudantes se familiaricen co uso de conceptos e de terminoloxía da teoría e da análise literaria. Con ese fin, creáronse dous dossiers, un de textos literarios (os títulos incorpóranse aquí, por se algún dos estudantes quixese lelos previamente) e outro de textos de teoría literaria, que o estudante poderá adquirir no servizo reprográfico da Facultade antes do comezo do curso. Devanditos dossiers van acompañados dunha bibliografía básica e da programación de lecturas durante o curso. As lecturas dos textos teóricos serán guiadas e ao final da sesión de cada semana subirase ao moodle unha guía de lectura que os alumnos deberán completar e levar, como exercicio preparatorio, á sesión seguinte. Dependendo o tamaño do grupo e da participación, completar estas guías poderá equipararse coa proba mixta, sempre a criterio do profesor.

Bibliografía complementaria	<p>- Tzvetan Todorov ([1957] 2012). Teoría de la literatura de los formalistas rusos, trad A. M. Nethol. Madrid: Biblioteca Nueva</p> <p>- Rainer Warning (ed.) ([1975] 1989). Estética de la recepción. Madrid: Visor</p> <p>- Antonio Garrido Domínguez (ed.; trad.) (1997). Teorías de la ficción literaria. Madrid: Arco Libros</p> <p>- Enric Sullà Álvarez (ed.; trad) (1996). Teoría de la novela: antología de textos del siglo XX. Barcelona: Crítica</p> <p>Como se dixo máis arriba, os textos teóricos que acompañan aos textos literarios poderanse recoller en reprografía antes de que comece o curso. Con todo, para aqueles alumnos que queiran familiarizarse con textos de teoría literaria (narratoloxía en especial) antes do curso ou complementar as lecturas do mesmo, recoméndanselles as seguintes antoloxías.</p>
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías